

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en Omstreken
Jaargang 14 april 2005 Nummer 2

Ten geleide

Met ontsteltenis vernamen wij dat onze oud-voorzitter, de heer Frans Manche op 12 februari jl. plotseling is overleden. Kort daarvoor had hij voor dit periodiek nog een artikel ingezonden, maar wie had kunnen denken dat het zijn laatste artikel zou zijn. Zijn in memoriam staat elders in dit blad.

U vindt verslagen van de lezingen en een aantal interessante artikelen betreffende een grote verscheidenheid aan onderwerpen. De werkgroep Notariële akten heeft een aardige akte uit 1611 getranscribeerd, die heeft geleid tot een artikel over twee Amersfoorters die de reis van Willem Barentsz wel eens even zouden verbeteren. Leest u vooral de oproep over migratie, want als er binnen uw familie veel 'trekvogels' zijn geweest, heeft u nu de kans om ook eens de pen ter hand te nemen en een artikel in te sturen. Er is een mooie gelegenheid om in verenigingsverband een excursie naar Schokland mee te maken op zaterdag 14 mei. Dit is een goede kans om op een ongedwongen manier kennis te maken met andere genealogen. Met gepaste trots melden wij u dat onze DIP-functionaris Joke Sickmann de promotieprijs van de gemeente Amersfoort heeft gekregen. Wij attenderen u erop dat de afdelingsbijeenkomsten in dit seizoen op verschillende locaties worden gehouden.

Werkgroep Lezingen & Activiteiten Afdelingsbijeenkomsten

Aandachtige lezers van onze periodiek en de bezoekers van onze laatste bijeenkomsten hebben al iets kunnen vernemen van de, voor ons financieel gezien, dramatische ontwikkelingen bij de ons zo vertrouwde thuisbasis van het Conferentiecentrum Onze Lieve Vrouw ter Eem. Eind december jl. werden wij onaangenaam verrast toen wij de prijslijst 2005 van het conferentiecentrum ontvingen. Dit keer betrof het geen 'normale' prijsverhoging met ingang van 1 april 2005, maar een overgang naar arrangementsprijzen per persoon waarin (nagenoeg) alles is inbegrepen. Het resultaat hiervan zou voor de NGV zijn dat de zaalhuur voor een avond, drie tot vijf maal duurder zou worden. Een prijs die de NGV onmogelijk kan opbrengen. Om u een idee te geven waar we het over hebben: als we drie bijeenkomsten zouden beleggen zoals we op zaterdagmiddag 15 januari jl. hebben georganiseerd (lezing over het opzetten van een digitaal archief), dan zouden we ons jaarlijkse budget al ruim hebben overschreden. Dan zouden er geen andere bijeenkomsten meer kunnen worden georganiseerd, hadden er geen periodieken dit jaar uitgegeven kunnen worden, helemaal niets! Kortom, het roer moest om. Er moest wat gebeuren. Wat gaat dat betekenen voor u?

Het bestuur heeft vele accommodaties in Amersfoort en de directe omgeving financieel bekeken. Daarbij hebben wij ook vele tips van u betrokken en uiteindelijk besloten om dit jaar eens verschillende gelegenheden te gaan uitproberen en als we onze 'draai' gevonden hebben, die als nieuwe thuisbasis te nemen. Wij realiseren ons dat dit enig ongemak voor ons allemaal kan meebrengen. Iedere keer naar een andere locatie en mogelijk minder gemakkelijk voor u. Dat realiseren wij ons ook. Maar dan kunnen we straks wel een juiste keuze maken en daar heeft u ook baat bij.

Rest ons nog een bijkomend probleem: de bibliotheek. Tot uiterlijk deze zomer kunnen de drie kasten in de ruimte achter zaal 4 van het conferentiecentrum blijven staan. Op dit moment weten we nog niet wat ermee gaat gebeuren. Zeker is in elk geval dat de komende tijd de bibliotheek gesloten zal zijn. Heeft u nog uitleenboeken uit de bibliotheek of heeft u dringend boeken nodig, neemt u dan contact op met de bibliothecaris de heer Van der Kroon of een van de bestuursleden (zie binnenkant omslag).

Na deze lange inleiding nodigen wij leden en belangstellenden uit voor de volgende bijeenkomsten die, zoals gezegd, op wisselende locaties gehouden zullen worden. De routebeschrijvingen staan telkens op de afdelingswebsite. Voor de avondbijeenkomsten zal de zaal reeds om 19.15 uur open zijn voor onderlinge contacten.

F.G.M. Manche

Op 12 februari 2005 is zeer onverwachts de heer Frans Manche overleden. Van 1981 tot 1997 was hij bestuurslid van onze af-deling, eerst als secretaris en later als voor-zitter. Ook is hij NGV-hoofd-be-stuurs-lid geweest en hoofd van de Onderzoekruil-dienst. Later werd hij de spil van de ver-eniging PRO-GEN Gebruikersgroep. Frans Manche was een man met ongelooflijk veel energie en hij heeft ontelbare voor-drachten gegeven en artikelen geschreven, alle van hoge kwaliteit. Hij was altijd aanwezig op onze computermiddagen, laatst nog op 29 januari. Hij had toe-gezegd op 20 april een 10-minu-ten-praatje te houden, maar dat kan nu niet meer en we zullen hem missen. De voorzitter en secretaris van de NGV, de directeur van het Verenigingscentrum en ons afdelingsbestuur waren aanwezig bij de afscheidsbijeenkomst voor zijn crematie. We denken met dankbaarheid aan het vele werk dat Frans Manche voor de NGV en de Nederlandse genealogische wereld heeft verricht. Hij ruste in vrede.
J.W. van Maren, voorzitter

Van uw voorzitter door J.W. van Maren

Op 21 februari hebben we voor het laatst een bijeenkomst gehouden in Onze Lieve Vrouwe ter Eem. Ik weet niet hoe lang onze afdeling daar al bijeenkwam, maar het is een lange periode geweest. Het was een goede plek om te vergaderen met volop parkeergelegenheid. Helaas werd de zaalhuur op korte termijn zo sterk verhoogd dat wij gedwongen waren naar een andere locatie om te zien. Het is niet zo moeilijk om een andere zaal te vinden, maar een goede ruimte voor onze bibliotheek is minder gemakkelijk gebleken. We hebben gelukkig al enkele tips ontvangen van onze leden. We hebben besloten gedurende de rest van 2005 op verschillende locaties te vergaderen om op die manier uit te vinden welke ruimte het beste voor ons geschikt is, rekening houdend met parkeergelegenheid, toegang voor minder-validen, enz. We verwachten in 2006 weer een vaste plek te hebben, inclusief ruimte voor onze bibliotheek.

Onze bibliotheek zal gedurende de rest van dit jaar waarschijnlijk niet meer toegankelijk zijn. Ook zal de bibliotheek tijdelijk ergens moeten worden opgeslagen en daar hebben we nog geen plaats voor gevonden. Weet u een plek van twee à drie vierkante meter, droog en zonder muizen, die we zonder (of tegen lage) kosten enige tijd zouden mogen benutten? Een opslag of een deel van een garage? Laat het ons weten via een telefoontje of e-mail. U zou ons geweldig helpen.

Tenslotte attendeer ik u graag op de excursie naar Schokland die we samen met de afdeling Utrecht willen organiseren. U leest hier meer over op de volgende bladzijde

Joke Sickmann krijgt promotieprijs

(Overgenomen uit de Amersfoortse Courant)

AMERSFOORT, 11 januari 2005.

De jaarlijkse promotieprijs van de gemeente Amersfoort is gisteravond uitgereikt aan Joke Sickmann van de Stichting Industrieel Erfgoed Stad Amersfoort (Siesta). Burgemeester Van Vliet sprak tijdens de uitreiking van de trofee, een beeldje van een vuurtoren, van een 'zeer vasthoudende persoon'. Joke Sickmann heeft met haar stichting voor elkaar gekregen dat de gemeente anders is gaan aankijken tegen het industrieel erfgoed in de stad. Dat gebeurde met bijzonder veel charme, doorzettingsvermogen en kennis van zaken.

Excursie naar Schokland

Honderdvijftig jaar geleden woonden er nog zevenhonderd mensen op Schokland. Ze leidden een onzeker en ongemakkelijk bestaan. De Zuiderzee overspoelde regelmatig het hele gebied en sloeg stukken van het eiland af. Huizen en kerken werden ondermijnd en stortten in. Schokland verpauperde. Het eiland werd beschreven als 'de armste gemeente van Nederland'. Bij elke storm werd de situatie erger, maar de bevolking wilde niet wijken. Er ontstond hongersnood en verder maakte een cholera-epidemie veel slachtoffers.

In 1859 gaf koning Willem III het bevel het eiland te verlaten. De Schokkers raakten verspreid over andere Zuiderzeeplaatsen. Schokland werd overgelaten aan de elementen, totdat in 1942 de Noordoostpolder droogviel en de overgebleven terpen weer voor het eerst sinds eeuwen over land bereikt konden worden.

Op zaterdag 14 mei 2005 organiseren de afdelingen Utrecht en Amersfoort een excursie naar Schokland. Een Schokkernazaat in Schokker klederdracht zal vertellen over de geschiedenis van zijn eiland. Aansluitend is een rondrit van ongeveer anderhalf uur en een museumbezoek.

Tijd van samenkomst op Schokland: waarschijnlijk 11.00 uur. De juiste tijd wordt tijdig aan de deelnemers mede gedeeld.

Kosten: afhankelijk van het aantal deelnemers, maar maximaal € 10,- per persoon.

Wilt u bij uw aanmelding opgeven of u al dan niet over eigen vervoer beschikt en of u eventueel bereid bent andere deelnemers in uw auto mee te nemen?

U kunt zich opgeven bij mevrouw H. Venema-Braam,
tel. 030-2203375, e-mail: hettyvenema@casema.nl
of bij de heer J.W. van Maren
e-mail: voorzitter@amersfoorteo.ngv.nl

Oproep

Op zaterdag 13 mei 2006 hoopt de NGV in Utrecht haar 60-jarig jubileum te vieren. Die dag zullen de regionale afdelingen Gooiland, Flevoland, Utrecht en Amersfoort en Omstreken gezamenlijk een presentatie geven over het onderwerp Migratie.

In verband met de presentatie zoeken wij naar families waarvan leden verhuisd, geëmigreerd of geïmmigreerd zijn, liefst van en naar zoveel mogelijk verschillende provincies of landen. Behoort u tot een familie waarvan de leden behalve in Nederland ook in enkele andere landen wonen, dan horen wij dat graag. Wij zijn ook geïnteresseerd in families waarvan de leden zich achtereenvolgens in verschillende landen of Nederlandse provincies gevestigd hebben. Hoe ingewikkelder, hoe liever. Hoe meer verhuizing hoe beter.

Voorbeeld 1:

Een Nederlander, al of niet met gezin, gezin trekt eerst naar Nederlands Indië, komt eventueel terug naar Nederland en vertrekt vervolgens naar Australië of een ander land.

Voorbeeld 2:

Een familie heeft haar oorsprong in Suriname, Frankrijk, Duitsland (of een ander land) en immigrereert naar Nederland. Later emigreren leden van die familie naar Canada, USA, Zuid-Afrika (of een ander landen liefst naar verschillende landen).

Voorbeeld 3:

Het voorgeslacht van uw vader komt uit Spanje en dat van uw moeder uit Frankrijk. Vanuit Nederland zijn familieleden geëmigreerd naar Engeland en de USA.

Voorbeeld 4:

In uw kwartierstaat van vijf generaties zijn uw betovergrootouders afkomstig uit zes (of meer) Nederlandse provincies.

Zijn er binnen uw familie veel trekvogels geweest? Heeft u broers, zusters, neven en achterneven in vele landen? Stuur dan s.v.p. een e-mail naar een van de onderstaande personen. Graag kort aangeven welke migratiestromen of verhuisgedrag er in uw familie gevonden worden. Wilt u ook laten weten of u foto's of andere illustraties heeft die het verblijf in verschillende landen kunnen tonen? Later nemen wij dan contact met u op om het migratiepatroon verder uit te werken.

Wij rekenen op uw medewerking bij dit project. Wilt u uw reactie zenden naar de voorzitter of secretaris van onze afdeling:

voorzitter@amersfoorteo.ngv.nl
of secretaris@amersfoorteo.ngv.nl

Een digitaal familiearchief

Verslag van de lezing over het opzetten van een digitaal familiearchief door de heer ir. Henk Feikema, op zaterdag 15 januari 2005.

De opkomst voor deze lezing overtrof alle verwachtingen. Dit was mede te danken aan de aankondiging in diverse kranten. We mochten vele niet-leden welkom heten. De heer Feikema bleek over een zeer kritische geest te beschikken en begon met de opmerking: Wie is onze oudste gemeenschappelijke voorvader? Op 26 oktober om negen uur 's ochtends in het jaar 4004 voor Christus verscheen de eerste mens op aarde, Adam. U gelooft het misschien niet, maar deze gebeurtenis is door geleerden wetenschappelijk vastgesteld, in de 17e eeuw. Bovendien decreeteerde het Vaticaan Concilie in 1656 dat een ieder die dit jaar niet als ontstaansdatum van de aarde accepteerde, een ketter was. Wie zijn wij dan om dit feit in twijfel te trekken. De wetenschap heeft echter niet stilgestaan en is er achter gekomen dat het scheppingsverhaal niet serieus genomen hoeft te worden. In 1952 herriep Paus Pius XII dan ook het decreet. Hij erkende dat we de ontdekkingen van de wetenschap niet konden negeren en dat de aarde vele miljarden jaren oud moet zijn.

Ondanks deze nieuwe zienswijze van Rome zijn er tegenwoordig toch nog talloze mensen die de bijbel als een zeer betrouwbaar historisch document zien. Voor hen is het antwoord op de vraag: 'wie is onze oudste voorvader?' heel duidelijk. Zij stammen af van Adam!

Van alle andere genealogen die zoeken naar hun oudste voorouder kan slechts twee procent van alle Europeanen zich erop beroemen af te stammen van Karel de Grote. De rest moet het doen met een voorouder die leefde rond 1600 of later. Gegevens van oudere tijden zijn zelden beschikbaar.

Na deze inleidende woorden vertelde de heer Feikema ons op welke manieren men een eigen stamboom kan opzetten. Aangezien een groot aantal toehoorders geen of weinig ervaring had met het uitwerken van genealogische gegevens, was het fijn dat de eerste helft van de lezing voornamelijk bestond uit het uitleggen wat een stamboom, een kwartierstaat, een genealogie of een parenteel is.

Na de pauze werd door middel van een diaprojectie uitgelegd hoe een genealogische uitvoer en een website er in de praktijk uitzien. Spreker vertelde dat hij van iedere voorouder een aparte website had gemaakt en deze werd dan voorzien van bijbehorende brongegevens zoals een foto van de persoon of diens huis, een brief, een acte, een stukje film of video, geluidsbanden en dergelijke. Om alles gemakkelijk terug te kunnen vinden gebruikt de heer Feikema voor ieder persoon diens nummer in de kwartierstaat, met daarna een jaartal en plaats van de foto. We kwamen onder de indruk van de vele mogelijkheden. Gelukkig had de heer Feikema voor de toehoorders een aantal waardevolle adviezen op papier gezet. U zult begrijpen dat de voorraad van dit papier snel was uitgeput. Daarom kreeg de secretaris deze aanwijzingen ook op haar e-mailadres, zodat belangstellenden haar kunnen raadplegen. Een paar adviezen nemen we hier over. Voor de fotobewerking kunt u gebruik maken van Adobe Photoshop en van Ulead. Voor de audiobewerking kan men zoeken op de websites van A.W. Bruna Multimedia en van Magix. Voor de videobewerking is Pinnacle aan te raden.

Mede door de vele vragen die op hem werden afgevuurd was het een geanimeerde en leerzame middag. De voorzitter kon dan ook terecht aan het einde van de middag zeggen: Hartelijk dank meneer Feikema!

Opmerking van de redactie:

Op het beschikbare gestelde papier wordt verwezen naar de website van de Genealogische Vereniging Prometheus, waar men door te klikken op het woord 'Internet Tijdschrift' in het linkerframe, de handleiding voor het opzetten van een digitaal familiearchief kan vinden.

Meer over het zeer interessante genealogische gedachtegoed van de heer Feikema is te vinden op internet. Als u via Google de naam Feikema intikt, kunt u een weergave vinden van de lezing: Genealogiebeoefening in het kader van onze kijk op de geschiedenis die hij gehouden heeft op de genealogische dag op 27 september 2003 te Delft.

Handleiding

Op de website van de Genealogische Vereniging Prometheus staat de handleiding voor het opzetten van een digitaal familiearchief. Klik op 'Internet Tijdschrift' in het linkerframe.

Verenigingen en instanties

Nederlandse Genealogische Vereniging, postbus 26, 1380 AA, Weesp (www.ngv.nl).

Koninklijk Nederlands Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, Postbus 85630, 2508 CH, Den Haag.

Genealogische Vereniging Prometheus, Postbus 1058, 2600 BB Delft.

(www.prometheus-delft.org).

Centraal Bureau voor Genealogie, Prins Willem Alexanderhof 20, Den Haag, naast het Centraal Station.

(www.cbg.nl).

Nationaal Archief, Prins Willem Alexanderhof 20, Den Haag, naast het Centraal Station.

(www.nationaalarchief.nl) [het vroegere Rijksarchief].

Streekmuseum Oudheidkamer Reeuwijk, Oudeweg 3, Reeuwijk, openingstijden 13.00 - 17.00 uur op zaterdag en zondag van april tot en met oktober.

(www.streekmuseumreeuwijk.nl).

Genealogische computerprogramma's:

PRO-GEN: www.pro-gen.nl

Haza-Data: www.hazadata.com

Gensdata: www.gensdata.nl

Aldfaer: www.aldfaer.nl

Oedipus: www.lamain.nl/oedipus/odp.htm

Genkwa en Winkwast: www.groeneweg.org

Fotobewerking:

Adobe: www.adobe.com

Ulead: www.ulead.com

Audiobewerking:

A.W. Bruna Multimedia: www.awbruna.nl (boek LP's op cd zetten van Victor G.B. Peters met programma).
Magix: www.magix.de

Videobewerking:

Pinnacle: www.pinnaclesys.com

Computerbladen met programma's op cd-rom:

Het Duitse maandblad PCWelt: www.pcwelt.de
Zie verder in een tijdschriftenwinkel.

De vrouwelijke lijn

Verslag van de lezing 'vererving van de familienaam langs de vrouwelijke lijn' door Rob Dix op maandag 21 februari 2005.

Alvorens aan de spreker het woord te geven memoreerde de voorzitter het overlijden van de heer Peter Schippers op 20 oktober 2004 en van de heer Frans Manche op 12 februari jl. In een moment van stilte werd uiting gegeven aan onze verslagenheid en medeleven met de nabestaanden.

De heer Dix vertelde dat hij deze lezing had voorbereid naar aanleiding van het misverstand dat het naamrecht altijd via de mannelijke lijn is gegaan. In werkelijkheid was het naamrecht een gewoonterecht, dat pas door de Napoleontische wetgeving wettelijk beschermd werd. Enige jaren geleden is deze wettelijke bescherming van het naamrecht opgeheven. Hij verdeelde zijn voordracht in drie delen namelijk: waarom, gedurende welk tijdvak en welke betekenis er aan moet worden gehecht.

Aan de hand van voorbeelden uit zijn eigen onderzoek wist hij ons dit op boeiende wijze uit te leggen. Zijn onderzoek had hem gebracht naar verschillende streken van ons land en zelfs naar Duitsland. In veel gebieden was het gebruikelijk om de naam van de boerderij te verbinden aan de persoon. Op die manier was het vroeger gemakkelijker iemand te traceren. De familienaam werd identiek aan de boerderijnaam. In het midden van de 18e eeuw veranderde dit gebruik. De heer Dix publiceerde zijn bevindingen in het blad PRO-GENeralia, dat verscheen op 3 juli 2004, naar aanleiding van het tienjarig bestaan van de gebruikersgroep PRO-GEN. De heer Dix memoreerde nog even het artikel dat de heer Frans Manche in hetzelfde nummer had geschreven over de term naamgenealogie. Na de pauze was er gelegenheid tot het stellen van vragen en toen bleek dat een van de toehoorders door het onderzoek van de heer Dix drie generaties aan zijn stamboom kon toevoegen. Het betrof hier de naam Pongers die door hem als voorbeeld was gebruikt. Een reden temeer volgens de spreker om de resultaten van je onderzoek te publiceren zodat anderen er hun voordeel mee kunnen doen.

Onderweg naar mijn auto werd door een van de leden tegen mij opgemerkt dat zij sinds lange tijd niet zo'n interessante lezing had meegemaakt. Een compliment voor de heer Dix is dan ook wel op zijn plaats.

Genealogisch onderzoek in Duitsland

Verslag van de lezing over genealogisch onderzoek in Duitsland op 8 maart 2005 gehouden in Ede door mevrouw G.H. Paetzel-Veenstra.

Vrijwel elke genealoog komt in zijn kwartierstaat wel een Duitse voorouder tegen. En dat is niet verwonderlijk want zes groepen Duitsers kwamen in de afgelopen eeuwen naar ons land.

1. Seizoenarbeiders (Hollandgänger)
2. Ambachtslieden (Wanderburschen)
3. Kooplieden (Tuotten) o.a. uit Mettingen
4. Soldaten (vooral uit Hessen en Mecklenburg)
5. Zeelieden, voor de walvisvaart en visserijvloot en de VOC
6. Dienstboden

Maar het onderzoek in Duitsland is niet eenvoudig. Mevrouw Paetzel vertelde ons bijna huiveringwekkende tafereel bij dat onderzoek, maar norske en soms geld vragende ambtenaren konden haar niet ontmoedigen. Zij adviseerde om eerst veel voorbereidend onderzoek in Nederland te doen. Enige kennis van de geschiedenis van de Duitse staten is van belang. Behalve de kerkelijke archieven zijn er ook klooster- en adelsarchieven. Het is soms moeilijk uit te vinden in welke plaats de archieven zich bevinden. DTB-gegevens jonger dan 120 jaar zijn in Duitsland niet openbaar, behalve wanneer je kunt aantonen dat je echt verwant bent. In de Duitse archieven is zelf zoeken niet toegestaan. Steeds moet een ambtenaar het betreffende boek ophalen. Het is gebruikelijk entree te vragen. Secundaire bronnen zijn ondermeer:

1. Genealogische Verenigingen
2. Standesamt, Einwohnermeldeamt
3. Kerkelijke archieven

4. Overheidsarchieven
5. Personenstandarchieven
6. Privé en overige archieven
7. Historische verenigingen en bibliotheken
8. Particulieren die het zoekwerk doen tegen betaling
9. Ortssippenbuch soms ook Familienbuch genoemd, uitgave per dorp of stad.

Aanbevolen regels voor onderzoek in Duitsland.

1. Bereid uw onderzoek grondig voor in Nederland.
2. Maak voor een bezoek altijd een afspraak.
3. Sluit bij schriftelijke vragen antwoordporto (Duits) bij, liefst met geadresseerde envelop.
4. Wees beleefd; u hebt geen récht op informatie (wegens een andere Archiefwet dan in Nederland).
5. Stel uw vragen kort en duidelijk.
6. Heb veel geduld; antwoord laat soms lang op zich wachten.
7. Heeft u bruikbaar materiaal ontvangen, stuur even een bedankje.
8. Gaat u in zee met een plaatselijke genealoog, maak dan duidelijke afspraken.
9. Bedenk dat genealogie voor veel Duitsers een beladen hobby is.

Ietwat beteuterd hoorden we dit aan. Zouden wij nog een kansje maken iets te vinden? Gelukkig kan er hulp geboden worden door de Werkgroep genealogisch onderzoek Duitsland. Deze werkgroep is opgericht in 1968 en geeft vier keer per jaar een tijdschrift uit, genaamd Gens Germana. Twee keer per jaar zijn er bijeenkomsten, voorts geeft men les in het lezen van oud Duits schrift en ze hebben een website www.wgod.nl. Een cd-rom is te verkrijgen voor € 15,- met daarop Gens Germana 1975-2002. Ook van belang is het boekje De Gids, deel 2, literatuur door J.HM.Putman, Alkmaar 1984, een uitgave door de Werkgroep voornoemd. Dit boekje is ook in te zien in Weesp. Voorts is nog van belang hun Vademecum door drs. F.C.Berkenvelder en mevrouw D. Stötefalk uitgave 1998, ISBN 90-9011665-6, met adressen van Duitse openbare en particulier archiefbewaarplaatsen, regionale en lokale genealogische en historische verenigingen en uitgeverijen, 172 pag.

Bij het vragenuurtje wilde iemand weten wat acte van indemniteit betekende. Het antwoord is: borgbrief, acte van armlastigheid, of acte van onvermogen. Deze acte moesten de Hollandgänger overleggen wanneer ze zich in ons land blijvend wilden vestigen.

Onder de indruk van de grote kennis van zaken en haar boeiende voordracht, beloonden we mevrouw Paetzel met een welverdiend applaus.

Redactie: Op de website <http://twente.ngv.nl> onder TG98-02.htm staat de lezing van mevrouw Paetzel nog uitgebreider.

Van een statisch naar een dynamisch digitaal familiedossier

Op zoek naar een unieke genealogische persoonscode door Frans Manche †

Aanleiding

Tijdens de afdelingsbijeenkomst op 15 januari 2005 was het thema: het opzetten van een digitaal familiedossier¹⁾. Elders in dit periodiek vindt u een verslag van de presentatie van de heer ir. H. Feikema. Op één aspect wil ik hier graag nader ingaan.

Bij het inrichten van een digitaal familiedossier is het de bedoeling dat vanuit een genealogische uitvoer koppelingen (hyperlinks) worden gemaakt van personen naar aan die personen gerelateerde digitale bestanden (foto's, scans van akten en documenten, films, geluidsbestanden, etc.). Daartoe moet aan elke persoon vanwie een digitaal persoonsdossier wordt aangelegd, een unieke code worden toegekend. Tijdens deze presentatie kwam een bekend probleem²⁾ aan de orde. Spreker kent aan de personen in zijn bestand een code toe, die is afgeleid van een genealogische uitvoer, bijvoorbeeld een kwartierstaat. Bij gebruik van een kwartierstaat bestaat dan de code uit de letters KW en het Kekule-nummer in de kwartierstaat. Hij gebruikt als basis o.a. de kwartierstaat van zijn kinderen. Die hebben dus KW1 in hun code, hijzelf als vader KW2, enz. De bestanden in het digitale dossier krijgen namen die gerelateerd zijn aan die persoonscode. Op mijn vraag wat er nu met die nummering gebeurt als zijn zoon kinderen krijgt en er dus een proband van een volgende generatie kan worden gekozen, zei spreker dat dat een probleem voor zijn zoon of zijn kinderen zou zijn. Even later betoogde spreker dat het nummer van personen in oudere generaties bij toevoeging van zijn kleinkinderen niet zou wijzigen als je uitgaat van een parenteel. Op de tegenwerping uit de zaal dat alle nummers wel wijzigen als bijvoorbeeld de vader van de oorspronkelijke stamvader wordt gevonden, werd nauwelijks ingegaan.

De gepresenteerde methode hield voorts in dat in de gebruikte genealogische uitvoer (i.c. de kwartierstaat in html-formaat) handmatig koppelingen moeten worden aangebracht naar andere bestanden van het familiedossier. Zoals te verwachten was, werden deze aangebracht bij de Kekule-nummers in de uitvoer.

Deze werkwijze versterkt het statische karakter van het geheel.

In dit artikel doe ik een poging een persoonscodering te ontwikkelen die niet afhankelijk is van de genealogische uitvoer. Daarop aansluitend heb ik gezocht naar een methode de koppeling tussen de persoon in de uitvoer en het aan hem gerelateerde persoonsdossier geautomatiseerd aan te brengen.

Probleemstelling

De eerste vraag is nu dus welk nummer of welke code je toekent aan een persoon, waarbij je niet afhankelijk bent van de soort uitvoer en de proband voor die uitvoer. De code moet dus uniek zijn voor de betreffende persoon. Ik zou daarvoor de term "unieke genealogische persoonscode" (UGPC) willen invoeren. Daarna komt de vraag aan de orde hoe met behulp van de UGPC geautomatiseerd een koppeling tussen de genealogische uitvoer en andere digitale bestanden kan worden aangemaakt.

Een mogelijke oplossing voor de UGPC

Bij het overwegen van gebruikelijke systemen, zoals sofi-nummers, dacht ik aan de manier waarop de doktersassistente of de apothekersassistente wel eens zeker stelt dat er geen persoonsverwarring kan ontstaan. Zij vraagt dan naar mijn geboortedatum. Die is echter niet uniek. Dat deed mij denken aan het systeem van registratienummers in het leger: de geboortedatum gevolgd door een uniek volgnummer. Zo was ik met 36.12.26.248 waarschijnlijk de 248e dienstplichtige die op tweede kerstdag in 1936 is geboren.

Hiervan uitgaande heb ik gekozen voor een code bestaande uit de geboortedatum in het formaat JJJJMMDD gevolgd door twee letters die in principe de initialen van betrokkene zijn. Mijn persoonscode is aldus 19361226fm.

Dit systeem levert een probleem op indien in het bestand meer personen voorkomen die op dezelfde dag zijn geboren en bovendien dezelfde initialen hebben. Zeldzaam, maar toch: in mijn genealogische bestand komen twee achterneven voor die op dezelfde dag zijn geboren en exact dezelfde voornamen kregen. Het probleem manifesteert zich echter pas als ik van beide personen een eigen digitaal dossier aanleg (hierop nader ingegaan in de paragraaf 'praktische toepassing' hierna). Dit probleem los ik dan op door bij de tweede persoon de initialen te vervangen door twee letters die onmiskenbaar geen initialen zijn, bijvoorbeeld QQ of YY.

Een ander probleem kan ontstaan als ik niet beschik over een geboortedatum. Dan kan ik de doopdatum gebruiken. Als ik ook daarover niet beschik, dan beredeneer ik een geschat geboortjaar en duid dat aan in het formaat JJJJ0000 3). Ook hier kan zich het eerder genoemde probleem met meer personen met hetzelfde geschatte geboortjaar voordoen. De oplossing ligt weer in het vervangen van de initialen door bijvoorbeeld QQ.

Praktische toepassing bij het gebruik van PRO-GEN

Als ik van een persoon een digitaal dossier wil aanleggen (en alleen dan), voer ik in het codeveld van het Persoonsblad de UGPC in zoals hiervoor besproken.

Het digitale dossier bestaat uit een beginpagina per persoon en een aantal aan de persoon gerelateerde bestanden. De bestandsnaam van de beginpagina is identiek aan de UGPC uitgebreid met de extensie .html. Mijn beginpagina is dus 19361226fm.html

Met adviserende steun van Dinant Scholte in 't Hoff, een van de makers van PRO-GEN, heb ik de html-uitvoer zo kunnen aanpassen, dat de eerste 10 posities van de inhoud van het codeveld tussen vierkante haken [en] worden geplaatst achter de achternaam 4). Deze weergave bevat een link naar het html-bestand met dezelfde naam.

Voorbeelden van de gewenste opmaak:

Pietertje MORET [18600701pm] Leendert Arieszoon MORET [18350918lm] Neeltje den BOER [18361007nb] De werkelijke uitvoer ziet eruit zoals hierna weergegeven (ongeveer).

Kwartierstaat van Pietertje MORET
Kwartierdrager
1. Pietertje MORET [18600701pm], geboren op 01-07-1860 te 's-Gravendeel, overleden op 05-02-1935 te 's-Gravendeel op 74-jarige leeftijd, begraven te 's-Gravendeel, dochter van Leendert Arieszoon MORET [18350918lm] (zie 2) en Neeltje den BOER [18361007nb] (zie 3). Gehuwd op 20-jarige leeftijd op 30-10-1880 te 's-Gravendeel met Pieter NOLEN , 26 jaar oud, broodbakker, geboren op 05-01-1854 te 's-Gravendeel, overleden op 24-11-1925 te 's-Gravendeel op 71-jarige leeftijd, zoon van Leonardus NOLEN , meester-timmerman te 's-Gravendeel, en Pietertje van der GESSEN , winkelierster.
Parentatie I
2. Leendert Arieszoon MORET [18350918lm] vlasboer, voerman en vrachtrijder, arbeider (1859), geboren op 18-09-1835 te 's-Gravendeel, overleden op 28-08-1918 te 's-Gravendeel op 82-jarige leeftijd, zoon van Arie MORET en Pieterella JONGEKRIJG . Gehuwd op 23-jarige leeftijd op 20-05-1859 te 's-Gravendeel met de 22-jarige
3. Neeltje den BOER [18361007nb], geboren op 07-10-1836 te 's-Gravendeel, overleden op 04-01-1913 te 's-Gravendeel op 76-jarige leeftijd, dochter van Pieter den BOER en Annieje WARNAR .
Homepage E-mail
gemaakt met PRO-GEN 'Genealogie à la carte' software

Verdere inrichting van het dossier

Alhoewel de verdere inrichting van het digitale dossier op zich niets te maken heeft met het in dit artikel aangesneden probleem, zijn er toch relaties die ik naar voren wil brengen. Het persoonsdossier is gerubriceerd naar de aard van de samenstellende delen: foto's, films, geluidsbestanden, egodocumenten, werken/publicaties, voorwerpen en wetenswaardigheden.

Vanuit de beginpagina kan met behulp van hyperlinks naar deze rubrieken doorgeschakeld worden. De hoofdbestanden voor deze rubrieken hebben weer een naam die bestaat uit het codenummer, eenduidig aangevuld met foto, film en dergelijke.

Voorbeeld: 20000917tmfoto.htm is de naam van de presentatie van foto's van mijn kleinzoon Tijn.

Bestandsnamen van afzonderlijke documenten e.d. hebben ook de persoonscode als basis. Daaraan wordt een kengetal toegevoegd dat gebaseerd is op de rubricering van het persoonsdossier. Deze dossiers zijn ingedeeld in hoofdgroepen en subgroepen.

Als hoofdgroepen hanteer ik:

- 01 Levensbegin
- 02 Jeugd en opleiding
- 03 Huwelijk, partnerschap
- 04 Volwassenheid (algemeen)
- 05 Werkring
- 06 Domicilie
- 07 Bezit
- 08 Openbare functies
- 09 Hobby's, nevenactiviteiten
- 10 Omgeving
- 11 Levens einde

Binnen die hoofdgroepen onderscheid ik subgroepen, zo veel als mogelijk identiek ingericht. Voorbeeld van subgroepen in de groep 03:

- 03.01 Verlovings-/ondertrouwberichten
- 03.02 Ondertrouwboek
- 03.03 Huwelijksberichten
- 03.04 Trouwboek, huwelijksakte e.d.
- 03.05 Huwelijkscontract e.d.
- 03.06 Huwelijksreis
- 03.07 Overige foto's en afbeeldingen
- 03.08 Literatuurverwijzingen
- 03.09 Diversen

Binnen een subgroep krijgt elk afzonderlijk deel een volgnummer, dat zo mogelijk chronologisch wordt toegekend.

Voorbeeld:

Een akte van geboorte kan bijvoorbeeld als nummer hebben 01.01.01 De bestandsnaam van een scan van de akte wordt dan bijvoorbeeld 19361226fm010101.jpg.

Indeling van het digitale dossier op het opslagmedium

Tijdens de in de aanvang genoemde presentatie kwam ook aan de orde hoe de fysieke indeling van het digitale dossier op de schijf of cd-rom is. Mijn voorkeur gaat uit naar één map waarin alle bestanden staan. Dat voorkomt vergissingen bij het maken van hyperlinks. Bovendien biedt het een eenvoudige werkwijze bij het selecteren van alle bestanden betreffende een bepaalde persoon.

Slotopmerking

De werkwijze voor het aanpassen van PRO-GEN is gedetailleerd beschreven in een werkblad van de Vervolgcurcus STAP VOOR STAP leren werken met PRO-GEN, dat voor leden verkrijgbaar is bij de Commissie Opleidingen van de PRO-GEN Gebruikersgroep.

Noten:

- 1) De term familiearchief is omstreden. Daarom gebruik ik liever de term familiedossier
- 2) In een welbekende presentatie onder de titel "Van schoenendoos tot familiearchief" wordt de ordening van een familiedossier besproken, waarbij Kekule nummers de basis vormen voor de rangschikking van de persoonsdossiers. In Werkblad 23 van de Vervolgcurcus STAP VOOR STAP leren werken met PRO-GEN worden de nadelen van dit ordeningssysteem besproken.
- 3) Later zal duidelijk worden waarom hier voor een formaat van 8 posities gekozen wordt.

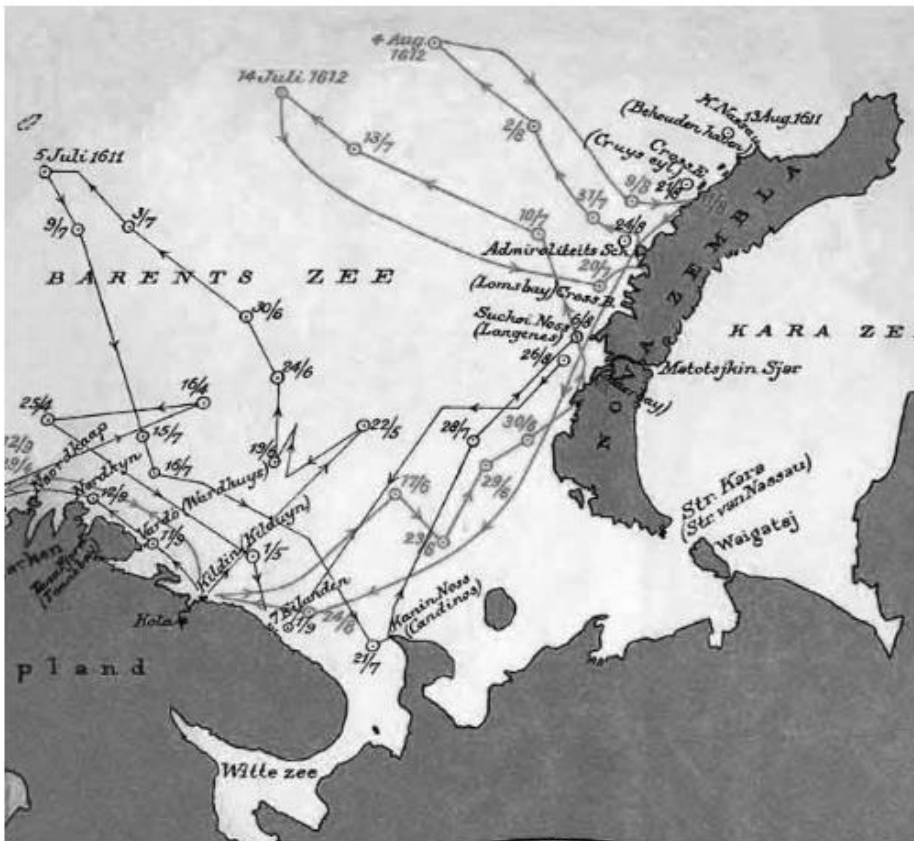
- 4) Dit gebeurt onder de volgende voorwaarden dat:
- de inhoud van het codeveld ten minste 10 posities bevat;
 - op de posities 1 t/m 8 alleen cijfers staan.

Door deze voorwaarden te stellen, kan het codeveld ook voor andere doeleinden gebruikt worden. Andere codes moeten dan wel achter de UGPC geplaatst worden.

Amersfoorters in het voetspoor van Willem Barentsz

door Anje G. Bousema-Valkema

Bij het transcriberen van oude notariële aktes in het gemeentearchief van Amersfoort stuitte ik op een akte die iets nieuws toevoegt aan wat al bekend is over een Hollandse ontdekkingsreis in 1611. Willem Barentsz leidde in 1596 schipbreuk op het eiland Nova Zembla en moest daar noodgedwongen een lange tijd in de bittere kou doorbrengen. Het doel van zijn reis was geweest een route om de Noord te vinden. Willem Barentsz overleed op de terugreis. Na deze dramatisch verlopen tocht had de overheid een beloning uitgelooft van f 25.000 (nu € 3 miljoen) aan degene die er in zou slagen een vaarweg om de Noord te vinden. Er zijn daarna verschillende vergeefse pogingen gedaan. Eén van deze reizen is beschreven door Mr. F. Muller Fzn in het boek: "De reis van Jan Cornelisz May naar de IJszee en de Amerikaanse kust 1611-1612". Jan Cornelisz May was de opperbevelhebber maar de initiatiefnemers tot deze reis waren twee Amersfoortse jonge mannen Ernst van der Wal en Peter Aert -zoon, verwant aan bekende families in Amersfoort. Peter Aertzn heeft vermoedelijk Ernst van der Wal enthousiast gemaakt om samen te proberen de route om de Noord te vinden. Het waren geen zeelui en zij hadden elk een gezin met jonge kinderen, maar het avontuur en mogelijk de verdienste lokte. Deze beide mannen hadden in 1610 aan de Amsterdamse Admiraliteit hun ideeën over een reis om de Noord voorgelegd. Zij dachten deze route namelijk wel te kunnen vinden. Naar hun idee had Willem Barentsz niet genoeg moed bezeten en was hij ook niet voldoende op de hoogte geweest van de situatie. Als hij maar wat vroeger in het jaar was vertrokken, voordat het drijfijz los kwam, dan zou hij stellig geslaagd zijn, immers de middernachtzon had zoveel kracht dat het zeewater eerder in zout dan in ijs zou veranderen. De admiraliteit vroeg advies aan Peter Plancius, de bekende predikant en geograaf, die eveneens geloofde in een open Poolzee. Plancius heeft de reis met veel overtuiging toegelicht, hij was er zeker van dat de passage deze keer gevonden zou worden. Na toestemming van de Staten Generaal werd al spoedig aan de voorbereidingen van de reis begonnen. De twee Amersfoorters wensten eigenlijk tot opperbevelhebbers van de reis benoemd te worden maar ze moesten genoegen nemen met de functie van commies voor een traktement van f 85,- per maand. Tot opperbevelhebber werd Jan Cornelisz May benoemd, voor f 90,- per maand.

Een gedeelte van de route van De Vos en De Craen in 1611 en 1612

Het scheepsjournaal

Het scheepsjournaal dat aanvangt op 18 maart 1611 begint aldus: 'Dachbouck van schipper Jan Cornelissen May, gaande met de twee schepen, namentlijk den Vos ende de Craen, omme te bezeilen ende te ontdekken de straat Anian, de kusten van Cathay, China en Japan, zo het doenlijk is in den jaere XVIc ende elff.' Schipper Jan C. May schrijft op de eerste dag 'Den 18en Martius de twee schepen, van alles wel versien zijnde, voor den tijt van twee jaeren, zijn den 19en dito voor Amsterdam gemonstert yder in zijn schip 25 coppen, soo-dat beyde de schepen op hadden 50 coppen'. De kosten van deze reis werden begroot op f 18.000,-. Aan de twee schippers wordt een bedrag van 'thien hondert realen van achten tot 47 stuyvers 't stuck, omme bij henluyden op de reyse ter noot voor vivres ofte tot ladinge te gebruycken.'

Ernest van de Wal voer mee op de Vos, en op de Craen was dat zijn stadsgenoot Pieter Aertszn. Op 14 april kwam men aan bij de Noordkaap en van toen af begon het getob. Ze raakten vast in het ijs, het bleek dat de theorie van Plancius niet overeenkwam met de werkelijkheid. Op volle zee was geen open water, zelfs zomers niet en hierdoor ontstonden af en toe levensgevaarlijke situaties. Wanneer men dicht bij land was, stuurde men er een kleine boot naar toe om de situatie te bekijken en soms kwamen de bemanningsleden terug met rotganzen of groene kruiden, vers voedsel voor de scheurbuik-patiënten. Bij de poging om bij de Noordpool te komen probeerden ze tussen Spitsbergen en Viseiland door te varen. Viseiland was een niet bestaand eiland dat tussen Spitsbergen en Nova Zembla zou liggen, en dat door Barentsz 'ontdekt' was. Het noordelijkste punt dat ze tenslotte op 5 juli 1611 bereikten, was ongeveer 76°.

Op 2 september 1611 liet men het anker vallen bij Kilduyn, waar ze reeën schoten, groente in overvloed vonden, waar salade van gemaakt werd. Men verbleef daar totdat al het volk van de scheurbuik genezen was. Vanuit Kilduyn werden aan Nederlandse schepen die daar lagen, brieven meegegeven voor de Admiraliteit in Amsterdam. Kilduyn ligt aan de noordkust van Rusland, ten noorden van het huidige Moermansk.

Naar de kust van Nova Francia

Eind september werd het besluit genomen niet in de Noordelijke zeeën te overwinteren, maar richting Nova Francia te varen, waar de schepen op 29 oktober 1611 bij New Foundland aankwamen. Vanaf die dag zeilde men zuidelijk langs de Canadese kust en zocht naar zaken die van belang zouden kunnen zijn voor handelsbetrekkingen, zoals geschikte havens en plaatsen voor scheepstimmerwerven. Soms kregen de schepelingen verlof om voor eigen rekening handel te drijven met de Indianen, door spiegeltjes en andere kleinigheden te ruilen tegen pelzen. Dit liep niet altijd goed af want op 26 november maakten de Indianen met rook de bemanning van de Craen duidelijk dat zij hen wilden spreken. Men ging er met een sloep, bemand met negen man waaronder Pieter Aertzn, op af, waarna Claes Lievenszn aan wal ging en de anderen op een steenworp afstand bleven liggen. Claes werd goed ontvangen en op tabak getrakteerd. Toen Pieter Aertzn dit zag gaf hij bevel om met een paar man aan wal te gaan. Nauwelijks waren er twee of drie uit de boot gestapt of een Indiaan begon op hen te schieten. Pieter Aertzn werd evenals Claes Lievenszn en Maarten Janszn dodelijk getroffen en door de Indianen onthoofd. De anderen konden nog op de boot komen, maar drie van hen waren zo gewond dat ze kort daarna stierven, twee anderen raakten ook zwaar gewond, alleen Jelte Pouwelszn kwam er zonder verwonding af. In het vervolg was men zeer voorzichtig in de contacten met de Indianen.

In het voorjaar van 1612 besloten de Raden van de schepen dat het schip de Craen nog enige maanden langs de kusten van Canada onderzoek zou doen, om daarna naar Nederland terug te keren. Het schip de Vosch zou een nieuwe poging wagen om de doorgang te vinden. Ernst van der Wal hield het wel voor gezien en verzocht om overplaatsing op het schip de Craen om zo eerder naar huis te kunnen. Dit schip arriveerde begin juli in Nederland terwijl de Vosch begin oktober 1612 terugkeerde na een vergeefse poging om de zeer gewenste route te vinden.

Gesjoemel met declaraties?

Jan Cornelisz May had bij de aanvang van de reis een geldbedrag meegekregen van de Amsterdamse Admiraliteit, en moest na afloop verantwoording afleggen over zijn uitgaven. De schrijver van het boek heeft niet geweten van de akte in het Amersfoorts archief, want dan had hij deze gegevens zeker vermeldt. Wij begrijpen uit deze akte dat schipper May bij de afrekening aan de Admiraliteit, geld in rekening heeft gebracht voor het kopen van reeën voor de zieken. Hij had er evenwel niets voor betaald, want ze waren door zijn eigen mensen geschoten.

Deze akte komt in het kort hierop neer:

Voor notaris Johan van Ingen verklaarde Mr. Peter Wagenaer, chirurgijn te Amersfoort, op verzoek van Mr. Ernst van der Wal, eveneens chirurgijn te Amersfoort over hetgeen zij meegemaakt hebben op de twee schepen de Vosch en de Craen waarmee zij naar het noorden zijn geweest. Hij verklaarde dat Ernst van der Wal met Jan Jacobzn, onderstuurman, en Cornelis Janzn Mes, opperstuurman en met Peter Aertzn op Kilduyn begin september 1611 aan land zijn gegaan om te jagen. Ze hebben er vier reeën geschoten en deze over beide schepen verdeeld en aan de zieken te eten gegeven, waardoor hun toestand verbeterde. Verder verklaarde Peter Wagenaer dat Jan Cornelisz May zelf op de Zeven Eilanden is geweest waar twee reeën werden geschoten, zonder dat er iets voor betaald of iemand gemolesteerd werd. Ze leefden in vrede met de Russen en de Lappen, die dagelijks op hun schepen kwamen. Hij verklaart dat Jan Cornelisz May

noch Symon Willemzn Cat, de schipper van de Craen hiervoor iets betaald hebben en mocht het wel zo geweest zijn dan hadden beide schippers hiervan de helft moeten betalen omdat de reeën eerlijk over de schepen waren verdeeld. Maar hij heeft hierover nooit iets gehoord zolang de schepen bij elkaar waren en ook niet toen de Craen weer naar Holland voer. Hij weet wel dat Jan Corneliszn May, in dronkenschap, enig geld gependeed heeft aan de maats en dat hij in Kilduyn een Russische muts kocht voor vijf en een halve Spaanse math.

De declaratie van schipper May voor de reeën was niet correct. Ernst van der Wal had belang bij de verklaring van Peter Wagenaer omdat hij, in de rol van commies, verantwoordelijk was voor de juistheid van de declaraties. Om de onjuistheid hiervan aan te tonen had hij een verklaring van een derde persoon nodig. Daarvoor werd dus deze notariële akte opgemaakt.

Bronnen:

- *De reis van Jan Cornelisz. May naar de IJszee en de Amerikaanse kust 1611-1612.*

Verzameling van bescheiden, uitgegeven door Mr. S. Muller Fzn, drukkerij Martinus Nijhoff 1909.

- *Notariële aktes gemeente Amersfoort* van notaris Johan van Ingen AT 002a001 folio 244-244V, d.d. 01-12-1612.

Presentatie kwartierstaten op CD-ROM

Voor de viering van het 60-jarig jubileum van de NGV wordt een CD-ROM met kwartierstaten voorbereid.

Iedereen wordt uitgenodigd hiervoor zoveel mogelijk kwartierstaten in te zenden.

De kwartierstaten dienen te bestaan uit vijf volledige generaties (31 kwartieren). Per persoon worden de naam, de plaatsen en data van geboorte, huwelijk en overlijden en het beroep vermeld.

De inzender van de kwartierstaat is verantwoordelijk voor de juistheid van de ingezonden gegevens en voor het voldoen aan de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP).

De inzendingen ontvangen wij het liefst per e-mail met daarbij als bijlage één of meer gedcom-bestanden. U kunt uw bijdragen sturen naar:

kws@jub2006.ngv.nl

Als uw programma niet in staat is om een deel-export te maken en als u van plan bent om een heel bestand in te zenden dient u aan te geven welke persoon de kwartierdrager is. Op de website van onze afdeling staat in het kort hoe een gedcom-export zo eenvoudig mogelijk gemaakt kan worden voor diverse genealogie-programma's.

Indien inzending per e-mail niet mogelijk is, kunt u een diskette met gedcom-bestanden sturen naar:

Thijs van Veen
Poortersdreef 1
3824 DL Amersfoort

Indien inzending ook per e-mail en per diskette niet mogelijk is, kunt u een kwartierstaat op papier naar Thijs van Veen op voornoemd adres sturen. Of deze papieren kwartierstaten zullen worden opgenomen op de CD-ROM is mede afhankelijk van de hoeveelheid werk die dit voor de samenstellers van de CD-ROM met zich meebrengt.

Uit de Werkgroep Notariële Aktes door Anje G. Bousema-Valkema

Notaris Johan van Ingen AT 002a003, fol. 2-3, d.d. 18-08-1627 ATTESTIE.

Opium per pond

Henrick Janszn Craen, oud omtrent 51 jaren en Sr. Wilhem van Duverden van Voord, Raedt deser stad, oud omtrent 40 jaren, beide inwoners alhier verklaren bij ware woorden in plaats van bij eede op verzoek van Sr. Johan Banninck, bewinthebber van de Magellanische Compagnie, dat hun nog zeer wel voorstaat dat in de jaren 1614 en 1615 op eiland Tornate (Ternate) in Oost-Indien het opium of Amphion vercoft is het pont voor omtrent 30 realen of Spaense matten.

Verklaarde Sr. van Duverden mede dat te voren als Jr. Anthonis van Zuylen van Nijvelt aldaer in het land was het voors. opium vercoft was hebbende voor 80 realen 't pont gelijcx hij getuige uit verscheyden personen in de jaren 1614 of 1615 op 't eyland van Tarnate verstaen hadde. Verklaarden nog beiden dat 't sedert bij de Oost-Indische Compagnie door Steven van der Hagen, admirael was veroverd 't casteel Ambon, gelegen op Ambona des Coninck van Spaengien door geene van sijn ondersaten d'eylande van Ambona den oorloch aengedaen hadde, maar ter contrarie deselve gelaten in goede ruste en vrede. Voor redenen van wetenschap verklaarde Henrick Craen dat hij anno 1603 met Steven van den Hagen uit dese landen gevaren was en Sr. van Duverden dat hij in de beginne van de jaren 1610 met de Generaal Peter Both zaliger uit dese landen gevaren is geweest en dat hij in Oost-Indien gearriveert geweest is in december daaraan volgende alwaer hij getuige hem onthouden heeft tot in januari anno 1616 zijnde ondertussen in Oost-Indien op diverse eylanden als Vendrich en Luitenant succesvol geweest. Weyders verklaarden beiden dat de

olden Coninck van Tarnada heeft gecommandeert over die naebenoemde eylanden also op Ambona daer 't casteel op leyt, Hijtou, of Louhou, Combelle, Manipo, Boure, Luchidij en andere meer eylanden. En dat deselve eylanden en plaatsen resorteren onder 't rijck Ambona en dat des Coninck commandement naer hare beste kennisse heeft gestreckt over omtrent 70 eylanden en dat die meeste nagelen commen uit d'Ambonische eylanden. Maar hebben die deponenten onder d'Ambonische eylanden noyt horen noemen Peninsula, Noorder ofte Zuyder Quartier nog zodanige distinctie derselver eylanden hooren maken. Verklaren nog dat zij seeckere jaren geleden geweest zijn op Ambona en de andere voors. eylanden also de voorn. van Duverden in qualite en voor de tijd boven benoemt en de voors. Craen tot verscheyden malen soo als onder-comijs (commies) de eerste reyse, als ook als comijs de andere 2 reysen en oversulks van 't geen voorschreven is goede kennisse te hebben. Zij verklaren nog dat alle geweer aldaer ordinarie duyr vercoft is geworden, dat de voorn. Craen een musket in de voors. eylanden vercoft hadde voor een halff bar nagelen en Sr. van Duverden seyde vercoft te hebben een vustinge voor 30 realen van achten en een roer, genaamt een snaphaen voor gelijke prijse. Verklaarde nog heer Craen dat in Moluccos (Molukken) de usantie is dat de olde schulden bij de Coninck gemaect, betaelt worden voor de nije ofte naegemaecte schulden, en dat men aan de oude Coninck van Toranda. de toll betaelde ordinarie met nagelen of anders, soo hij gelt begeerde, wordt hem met gelt betaelt. Dat hem mede wel kenlick is dat voor de jare 1605 Bartholomeus van de Grave (dwelke hij getuyge wel gekent hadde) onder Commyszn van de Magellanische compagnie vant eylant Tarnaten vertrocken was naer d'Ambonische eylanden om de tollen te vervorderen van weegen d'oude Coninck van Tarnaten tot betalen van de schulden van de Magellanische compagnie. Hetgeen voorschreven is willen de getuigen te allen tijde, indien versocht, met de eed affimeren. Waarvan Sr. Banninck versocht acte, welke is deese. Gedaan ter woonplaatse van Gijsbert van Raesfelt (tevens getuige) en Harman van Renseler, doctor medicine.
(Een uitgebreide beschrijving van Ternate en de Ternataansche eilanden vindt u in Het Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden, door A.J. van der Aa, 1839-1851)

Notaris Johan van Ingen AT 002a001 folio 525-525V

Verschepping van nagelen uit Oost-Indië

Op 11-03-1617 compareerde voor notaris Johan van Ingen, Hendrick Janszn Craen, bor-ger en inwoner van Amersfoort, oudt omtrent 42 jaren, en verklaarde bij ware woorden in plaats van bij eede, ten verzoeke van Jan Benninck, coopman tot Amsterdam en be-wynthebber van de Magellanice compagnie, voor hemselven en van weegen zijne mede-bewynthebbers, hoe waer is dat hij comparant anno 1605 leggende voor 't eiland Tornata (Ternate ten O. van Sulawesi) opt schip genaamt Gelreland, gemaect is commys, dat hij comparant alsdoen door bevel van Cornelis Bastiaenszn, Vice-Admiraal tot drie reysen met desselfs Vice-Admiraal Sloupe gevaren is aan 't eiland Maetjan om nagelen te halen, dat middelretijt die coopluyden aan het eylant van Tornata int schip Gelreland gescheept hebben die nagelen die zijluyden bij hen hadden, waeronder die Magellanice Compagnie hadden 79 bauren en 100 Catti tot 625 pond ijder baar Hollandse gewichte. Dewelcke nagelen nae zijns comparantes beste kennisse drooch en wel geconditioneert binnen scheepsboort gecommen sijn, alsoo hij deposant weder aen 't schip commende noyt daer van ter contrarie enige clachten verhoort heeft. [de hier volgende tekst is doorgestreept: "gelijck hij deposant oock van geenige andere nagelen dijer tijt binnenscheepsboort sijnde eenige clachten van nattigheyt verstaen heeft. Maer in zee sijnde ende opt schip hebbende persoonen van de Commys Philip de Meijer en Carstiaen den Dorst (Oorst?) commys van de O.I.C. hebben de persoonen van de commys Philip de Meijer verweeten."] Indien verzocht wil de comparant dit ten allen tijde met de eed gestant doen. Getuigen Jacob van Dam, Jacob van Schadjick en Cornelis Aertszn.

This archivalia bewerken door Anton van Nostrum

Documenten fotograferen

Met een digitale camera lijkt het vrij eenvoudig om grote aantallen archiefdocumenten te fotograferen. Toch zitten er wel haken en ogen aan. Als u geen laptop mee wilt nemen naar het archief, blijft het geheugen van uw camera een beperking. Ook de batterijen blijven een probleem. Beide zijn te ondervangen door extra geheugenkaartjes en extra oplaadbare batterijen mee te nemen. Zelf gebruik ik een xD-Picture Card van 256MB, waarop ongeveer 210 kleurenfoto's passen in het jpg-format (2560x1920 pixels) en Ni-MH accu's van 1700 mAh (4 stuks), genoeg energie om 2½ à 3 uur te kunnen fotograferen. Voor noodgevallen neem ik een setje gewone batterijen mee.

Hoe u documenten moet fotograferen kunt u thuis gemakkelijk uitproberen door proefopnames van een boek ter grootte van A4-formaat te maken. Hebt u een vijf megapixelcamera en ligt het opengeslagen boek tamelijk vlak, dan kunt u twee bladzijden per foto fotograferen. Belangrijk is dat de linker pagina niet te bol staat. Afhankelijk van de scherptediepte van de cameraleens is enige bolling wel toelaatbaar. Welis-waar krijgen we daardoor kromme regels (ze buigen naar het midden van het boek naar beneden af), maar met behulp van een goed fotobewerkings-programma zijn die wel weer recht te maken. Onscherpte is echter nooit te corrigeren! Fotonabewerking vergt veel tijd, dus dat trachten we te voorkomen. Om de linker pagina

zo vlak mogelijk te krijgen, kan het wel eens helpen als u de onderliggende pagina's met behulp van een elastiekje in de lengte aan de omslag van het boek 'vastbindt'. Het is daarom altijd handig als u enkele elastiekjes bij u hebt. Eventueel kunt u een stuk karton tussen de bladzijden leggen en daarna de elastiekjes eromheen aanbrengen. Het karton dient dan groter te zijn dan het boek zodat het aan boven- en onderkant uitsteekt, waardoor de randen van het papier in het boek geen beschadigingen oplopen. U kunt dit stiekem doen en afwachten of de studiezaalmedewerker van het archief u een uitbrander geeft of niet! Beter is natuurlijk om van tevoren even te overleggen en om advies te vragen.

Belangrijk is verder de lichtinval. Dat ene zonnestraaltje dat toevallig door het raam op uw boek uit 1631 viel tijdens het fotograferen, kan de foto verpesten. De gewone verlichting in elke studiezaal voldoet goed, mits u rekening houdt met schaduwen van uzelf en van het statief.

Het kan soms erg lastig zijn om een bladzijde - die in principe rechthoekig is - rechthoekig op de foto te krijgen. Geen nood! Bij het lezen van teksten hebt u nauwelijks last van enige vertekening. Wilt u per se een rechthoekige bladzijde, dan kunt u dergelijke vertekeningen met uw fotonabewerkingsprogramma corrigeren (onthoeken). Als u een foto uit een boek wilt kopiëren, dan komt het regelmatig voor dat een of andere lamp reflecties veroorzaakt. Het kan een oplossing zijn door in zo'n geval bewust de foto enigszins scheef aan te schieten. Thuis kunt u dan de trapeziumvorm corrigeren. Bij het kopiëren van een groot aantal documenten is het natuurlijk aan te raden vanaf een statief te werken. Hebt u eenmaal de techniek van het fotograferen van documenten onder de knie dan haalt u met gemak 100 foto's per uur. 's Avonds gaat u met bergen werk - maar voldaan - naar huis.

Nummering

De eerste klus die u bij thuiskomst moet doen is alles naar uw pc kopiëren. Maar eerst dient u na te gaan of er dubbele nummers kunnen voorkomen. Digitale camera's geven namelijk aan elke foto een naam, meestal bestaande uit een of meer letters en een aantal cijfers, bijvoorbeeld P1010023.jpg. Kunt u 50 foto's maken voordat het geheugen vol is dan zal de laatste foto nummer P1010072 hebben. Vervisselt u het geheugenkaartje dan beginnen veel camera's opnieuw bij 0 of 1 te tellen. Het gevolg is dat u twee (of meerdere) foto's met hetzelfde nummer hebt. U moet even uitzoeken of bij uw camera deze manier van tellen gewijzigd kan worden. Een instelling die 'altijd dóór blijft tellen' is voor onze toepassing veel handiger. Dubbele nummering wordt daarmee voorkomen.

Uiteindelijk hebt u, laten we zeggen, 300 foto's genomen, genummerd van P1010023 tot en met P1010322. Dergelijke nummers zeggen ons mensen maar weinig. Veel handiger is deze nummers te vervangen door zinnige nummers, bijvoorbeeld door de inventarisnummers die het archief al aan de betreffende documenten gegeven heeft. Als u echter van 300 foto's één voor één de naam wilt wijzigen kost dat enorm veel tijd. Als u een pc met Windows XP hebt, is onderstaand recept erg handig. Daarmee kunt u groepen bij elkaar horende bestanden automatisch opeenvolgend hernummeren.

Bestandsnamen wijzigen

Recept voor het automatisch wijzigen van de namen van een grote groep bestanden.

Ga als volgt te werk:

1. selecteer met één click de eerste bestandsnaam van de reeks die gewijzigd moet worden. Die naam krijgt een blauw vakje.
2. houd shift ingedrukt en click op de laatste bestandsnaam van de reeks. Alle namen van eerste tot en met laatste worden blauw.
3. click met rechts op de eerste blauwe bestandsnaam. Er verschijnt een uitrol-menu.
4. kies: Naam wijzigen.
5. wijzig de naam van het eerste blauwe bestand P1010023.jpg in bijvoorbeeld GAA 436-4-fol(0).jpg. De haakjes zijn essentieel, de 0 daartussen niet; u mag ook gaan nummeren vanaf folio 17. Tussen fol en (0) wordt standaard een spatie gezet. Druk nu op Enter.
6. Aanschouw het resultaat.

Het echte werk

Vervolgens kunt u, ontspannen gezeten voor uw computer met een kopje koffie of pilsje in de onmiddellijke nabijheid, beginnen aan het échte genealogische werk: het doorzoeken van de archiefdocumenten naar gegevens over uw voorouders. Om dat werkje te vergemakkelijken heeft de heer J.G. Boerema een programma ontwikkeld, waarbij in de bovenste helft van uw beeldscherm een foto van een archiefdocument gekozen kan worden, terwijl u in de onderste helft kunt typen in een tekstverwerker (zie figuur). U kunt beide helften van uw beeldscherm onafhankelijk van elkaar instellen. Het programma biedt tal van mogelijkheden als handige hulpmiddelen bij het maken van transcripties. Het heet 'Transcript'. Met één muisclick kunt u bijvoorbeeld volgende foto kiezen of in- of uitzoomen om een stukje tekst extra groot op uw beeldscherm te krijgen. De volgende keer dat u het programma opstart typt u gewoon verder waar u gebleven was. Het programma onthoudt dus de laatste foto en het bijbehorende tekstbestand. De getypte tekst wordt automatisch om de vijf minuten opgeslagen in Rich Text Format (*.rtf). Gewoon een fantastisch hulpmiddel

als u regelmatig transcripties maakt. Het programma is gratis te downloaden op <http://home.wanadoo.nl/jgboerema/Freeware.htm>. Deze website is ook te vinden als u Google laat zoeken naar het woord transcript. Als u 'Zoeken in pagina's in het Nederlands' aangeklikt is het de zesde of zevende hit.

Tekst naar een Info-veld kopiëren

Sommige uitgewerkte teksten zult u waarschijnlijk willen kopiëren naar een infoveld in PRO-GEN. Voer dan de onderstaande handelingen uit. U kunt kopiëren rechtstreeks vanuit Transcript maar ook vanuit uw eigen tekstverwerker.

1. Ga naar uw tekstverwerker (of Transcript) en open een bestand. Selecteer een blok en kopieer dat met behulp van Ctrl+C.
2. Start PRO-GEN en verklein het venster met ALT+Enter.
3. Ga nu naar een Info-veld en open dit met Ctrl+Enter.
4. Houd ALT ingedrukt en druk op de spatiebalk. Uitrolmenu verschijnt.
5. Kies in het uitrolmenu Bewerken en daarna Plakken, òf: in plaats van 4 en 5 kunt u na 3 meteen 6 uitvoeren.
6. Houd ALT ingedrukt en typ daarna achtereenvolgens: spatiebalk, W en P.

De tekst verschijnt langzaam in het Info-veld en uw genealogie is weer een stukje completer geworden. Door opnieuw op ALT+Enter te drukken neemt PRO-GEN weer zijn gewone vorm aan.

Door complete boeken in het archief te fotograferen en thuis te bewerken hoeft u geen tijdrovende aantekeningen meer te maken. Omdat het bij een onderzoek niet altijd duidelijk is wat belangrijk is en wat niet, is het niet erg mocht u aanvankelijk iets gemist of overgeslagen hebben. Later kunt u gemakkelijk een tweede onderzoekje doen. Sommigen onder ons kunnen wellicht flink besparen op reiskosten, terwijl anderen misschien mogelijkheden zien een handeltje op te zetten in digitaal gefotografeerde archiefdocumenten.

Allemaal digitaal door Antonia Veldhuis

In deze rubriek komen interessante homepages en nieuwe digitale -bestanden aan bod. Tips kunt u mailen aan antonia.veld-huis@hetnet.nl.

Ook deze keer las ik voor u (computer-)tijdschriften (o.a. Gens Data, Computergeneaal en Computer Idee) en bezocht diverse homepages, waarvan drie naar aanleiding van een tip van lezers.

Soms verdwaal je tijdens het surfen. Natuurlijk kun je via vorige steeds teruggaan, maar zelf maak ik vaak een print als ik op een homepage zit waarvan ik denk dat hij wel interessant kan zijn en hem later mogelijk nog wel eens wil zien. Onderin staat het adres, zodat hij altijd terug te vinden is. Bent u een homepage tegengekomen waarvan u denkt dat de genealoog er iets aan heeft, stuur me het adres. Dat mag natuurlijk ook die van uzelf zijn. Verder dient u te weten dat vanaf de vorige Allemaal digitaal Bert Kranenburg de homepages controleert.

Naar aanleiding van een vraag over hoe ik de CD's, die ik op de harde schijf heb opgeslagen om ze zo in een keer te doorzoeken, daar krijg: Maak in de Windows Verkenner (ook wel mijn documenten of filemanager genoemd)(gele map met vergrootglas ervoor) een nieuwe map aan (bestand, nieuw, map) onder bv. mijn documenten en geef die een logische naam. CD's boeken zou dus kunnen. Open Windows Verkenner nog eens (dan heb je er twee open, dat vind ik gemakkelijker werken) en doe de CD in de drive van de computer. Openen. Selecteer de CD (wordt blauw), via bewerken, kopiëren doen. Daarna naar de andere filemanager gaan en daar de CD plakken in CD's boeken via bewerken, plakken. De index dient daarna wel even opnieuw te worden ingesteld.

Bestuur NGV en redactie HDP van Groningen lezen alle afdelingsbladen, omdat er met alle afdelingen een ruilabonnement is. Dat is leuk en gratis. Wilt u weten wat we hebben gelezen, dan kunt u de inhoud van alle afdelingsorganen inzien op <http://go.to/gepermeteerd>, de thuisbasis van de NGV-afdeling 's-Hertogenbosch - Tilburg. Links, in groene kaders, staan diverse items. Tweede van boven staat afdelingsbladen, aanklikken geeft een bladzijde met alle afdelingsorganen. Er staat bij of de afdeling/het blad op internet staat en (laatste kolom) de inhoudsopgave sinds 1997.

HDP staat voor een deel op internet, maar daar heeft u natuurlijk al eens gekeken. Ook rechtstreeks te bereiken via www.ngvgroningen.nl.

Jan Feringa stuurde me als tip homepage www.westfalengen.de/PDF/band15.pdf en schrijft daarbij: "De bisschoppen van Münster hebben zich altijd zeer creatief getoond in het bedenken van allerlei belastingen.

Voor genealogen en historici die streken onderzoeken die onder dit vorstbisdom vielen is dat heel prettig. Van dergelijke belastingheffingen zijn vanaf 1498 veel Steuerlisten bewaard gebleven, met gegevens over bewoners, afdrachten, boerderijen enz. Op de link is een overzicht van honderden lijsten te vinden, totaal zo'n 93 pagina's. Houdt rekening met enige inlaadtijd." Dat viel mee.

Petronella Elema noemde de link www.harryperton.isdit.nl. Ik bezocht hem voor u, dat wil zeggen de pagina. Links op de homepage staan twee aan genealogie gerelateerde links, met bovenaan eerste kadaster (de woonomgeving). Ik heb het maar weer eens geprobeerd en toen dat niet lukte ben ik op hun uitnodiging ingegaan om vragen te beantwoorden over de gebruikersvriendelijkheid van hun homepage. Inderdaad ja. De tweede door Harry genoemde link Reclamemuseum is over het gebruik van reclame gedurende de laatste 150 jaar. Ik deed de virtuele reis (op eerste tabblad in menu klikken) door de periode 1960-1975. Affiches, advertenties en dergelijke uit mijn jeugd. Zoeken in de collectie kan op 30.000 reclame-uitingen via derde tabblad collecties. De site is nog volop in ontwikkeling. Binnenkort wordt de lay-out veranderd en komen er nieuwe items bij.

Henk Hartog attendeerde me op www.anno.nl. In de vorm van een verhaaltje rondom een persoon geeft deze site informatie over werken, wonen, voeding, leefstijl, gezondheid, geloof en normen over een bepaalde periode in de Nederlandse geschiedenis. Het middendeel van de pagina geeft kort de hoofdstukken weer, bij meer aanklikken komt het volledige verhaal. Via tijdsbeeld (rechts, onder Anno en over anno) komt u op een pagina met links een stippellijn. Door hierop te navigeren komt u op verschillende perioden in de Nederlandse geschiedenis. De balk begint bij 1500 en is -inge-deeld per 10 of 25 jaar. Ik probeerde 1675 tot 1700 en las een aardig verhaaltje over een Hugenoot die naar Groningen uitweek. Ik weet nu dat hij de pruikenmode meenam en het eten van wafels introduceerde. Dat hij regelmatig in het Franse koffiehuis in Groningen kwam, waar verlotingen werden gehouden. Op de rechterkant van de homepage belangrijke algemene gebeurtenissen in die periode, eronder links naar andere sites: Admiraal de Ruyter, Antony van Leeuwenhoek en de Hugenoten. Ook op deze pagina weer een zoekmogelijkheid en een regelmatig wisselend item. Toen ik de eerste keer keek was dat regels voor schoolmeesters in de 16e eeuw, sporters en de schoolstrijd. Een leuke pagina over het leven van de gewone man/vrouw.

<http://vankuier.favos.nl> is een verzamelpagina met voornamelijk genealogielinks naar andere sites, onder andere startpagina voor genealogen, links naar Mormonen, emigranten, Molukkers, bidprentjes, DTB Giethoorn, Amersfoort digitaal, België en Duitsland. Per onderwerp en per provincie zijn de 20 rubrieken met 128 links verdeeld. Leuk om eens wat rond te surfen.

Namen van door u geselecteerde Favorieten kunnen wel eens wat onduidelijk zijn. De oplossing is dan er een eigen naam aan te geven. Dat doet u door op de betreffende favoriet in uw voorkeurslijst te gaan staan en het rechter muisknopje in te drukken. Derde van onderen staat Naam wijzigen. Wilt u deze homepage naar een andere plaats dan volstaat de linker muisknop ingedrukt houden en daarheen slepen. Wilt u alles alfabetisch dan gaat u op een willekeurige favoriet staan, houd de rechter muisknop in en geef Sorteren op naam. Andere mogelijkheden onder de rechter muisknop zijn off line maken (spaart telefoonkosten) en verwijderen.

Soms wil je alles gewoon eens wat duidelijker zien. Dat kan door het indrukken van F11, dit geeft een groter scherm doordat de balk bovenin dan verdwijnt. Wilt u die weer terug dan gewoon weer F11 doen. 9,5

Aan deze 1007 woorden (in het tekstverwerkingsprogramma de tekst blokken en via extra in de bovenste balk naar woorden tellen gaan) heeft u voorlopig waarschijnlijk wel genoeg. Surf ze, en heeft u tijd over en favorieten die ook voor anderen de moeite waard zijn: stuur ze me!

Boekennieuws

Hoe schrijf ik geschiedenis?

Handleiding voor het schrijven van een familie- of streekgeschiedenis, door Jan van de Wetering. Waanders uitgeverij Zwolle 2004; 160 pagina's, prijs € 14,95 ISBN 90 400 9035 1.

Hoe maak ik daar in hemelsnaam een goed verhaal van? Dat is een veel voorkomende verzuchting van onderzoekers van een familie- of streekgeschiedenis. Tijdens vele bezoeken aan archieven en bibliotheken is vaak heel wat historisch materiaal verzameld. Dat komt echter pas echt tot leven als u erin slaagt de geschiedenis van uw familie, uw geboorteplaats of een historische gebeurtenis op een prettig leesbare manier op te schrijven. In dit boek: *Hoe schrijf ik geschiedenis?*, wordt uitgelegd hoe er orde aangebracht kan worden in de veelheid aan gegevens die u hebt verzameld. U leert hoe u een verhaallijn kunt uitstippelen en hoe de soms droge informatie omgezet kan worden in een aantrekkelijk geheel voor de lezers van uw tekst. De omvang van uw verhaal bepaalt u uiteraard zelf, bijvoorbeeld een kort artikel voor

een historisch tijdschrift of een uitvoerige verhandeling voor een boek over uw familie of over de historie van een stad of streek.

125 jaar Flehite

B.G.J. Elias, *Flehite 1878-2003. Geschiedenis van een Vereniging en een Museum*, Bekking, Amersfoort 2005, ISBN 90 6109 569 7, 231 pagina's, prijs € 14,95.

Oud-directeur drs. B.G.J. Elias van Museum Flehite Amersfoort heeft een boek geschreven over de geschiedenis van het museum en de Oudheidkundige Vereniging Flehite. Hierin worden alle facetten van beide instellingen beschreven; van de oprichting tot huisvestingsproblemen, van de collectie tot de inrichting en publieks-acti-viteiten. Het boek is uitgegeven door Bekking en te koop in het museum en de boekhandel.

Het begin

Archeologische vondsten uit de omgeving vormden in 1878 de aanleiding voor de oprichting van de Oudheidkundige Vereniging Flehite. Na twee jaar werd het gelijknamige museum geopend. Uiteindelijk werd het museum in 1890 gevestigd in de huidige panden. Het museum werd verschillende keren verbouwd en kreeg in 1899 de pittoreske trap-gevels in neo-renaissancestijl aan de Westsingel, die nog steeds het gezicht bepalen.

De vereniging

Vanaf het begin heeft de vereniging zich actief beziggehouden met het Amersfoortse en regionale erfgoed. Verschillende monumenten als de Koppelpoort en de Kamperbinnenpoort zouden waarschijnlijk niet meer bestaan, als de vereniging zich hiervoor niet had ingezet. Sinds de jaren zestig is er een eigen Monumentencommissie. Daarnaast zijn talloze publicaties verschenen over de lokale en regionale geschiedenis. De vereniging heeft ook veel lezingen en excursies georganiseerd. Maar de meeste energie is gestopt in het museum, dat in 1976 een aparte stichting werd.

De collectie

Het museum verwierf in korte tijd een gevarieerde collectie historische voorwerpen. De lijst met aankopen van 1883 illustreert dit: "Tien schoorsteenstenen, een stel Delftsch aardewerk, een Friesche klok, en koperen koffijkan met drie kraantjes, en vlaggestok van het leger van Napoleon, gebeeldhouwde en gekleurde lijst van de roef van een schip, kruikje, schilderij van een zalmverkoper, knippelspel, eenige koperen gedenkpenningen en munten." Later is men selectiever gaan verzamelen en zijn ook echte topstukken verworven, zoals het karrewiel (circa 1375), de memorietafel van de familie Van Schayck (circa 1540), het vruchtenstilleven van Balthasar van der Ast (1600-1625) en de Eysink-auto (1912).

Muurhuizen als museumstuk

De museum panden vormen het topstuk van de collectie. Het museum bestaat uit drie laatmiddeleeuwse muurhuizen uit circa 1540. Vóórdat het museum erin kwam zijn ze in gebruik geweest als woon- en pakhuizen. Dit heeft als voordeel dat het een stuk geschiedenis van de stad laat zien. Een nadeel is dat de ruimtes niet museaal ontworpen zijn en klimatologisch moeilijk te beheren zijn.

Tentoonstellingen

De collectie conserveren is een belangrijke taak van het museum, maar minstens zo belangrijk is het presenteren van het Amersfoortse erfgoed aan het publiek. In de loop der jaren zijn er honderden exposities getoond in Museum Flehite over allerhande onderwerpen. De collectie is heel gevarieerd: van muntvondst tot poppenhuis, van schilderijen en prenten tot meubels. Zo wordt een breed publiek getrokken.

Alle belangrijke onderwerpen en perikelen uit de geschiedenis van vereniging en museum komen aan de orde in dit boek. Het is geïllustreerd met vele kleurenfoto's van evenementen, belangrijke gebeurtenissen en kunstwerken.

Nieuws van de afdelingsbibliotheek

In de lange lijst van nieuwe boeken in ons periodiek van januari jl. moet u toch een kleine correctie aanbrenge. Op bladzijde 26, 7e regel van boven nummer 837.H.21 'Rouwboek' moet gelezen worden 'Trouwboek'. Deze boeken, geschonken door de heer en mevrouw De Beer-Van Asselt, zijn thans genummerd en staan alle in een doos - met inhoudslijst - in kast drie van de bibliotheek.

Sluiting

Daar onze bijeenkomsten niet meer kunnen worden gehouden in het Conferentiecentrum O.L.V. ter Eem, is de bibliotheek tot nader order gesloten. Er wordt gezocht naar een nieuwe locatie. Leden die nog boeken van de bibliotheek in hun bezit hebben, kunnen die - na lezing - inleveren tijdens een van de bijeenkomsten op andere locaties, bij de bibliothecaris (na telefonisch overleg, thuis) of bij een van de bestuursleden. U

wordt op de hoogte gehouden.

Geschonken door mevrouw M. Lous-Remmerswaal te Soest:

- 34 De archieven in Zeeland (1979), deel III
- 35 Rijksarchief Zeeland, archieven der prefectuur van het departement der Monde van de Schelde, Middelburg en Goes (1810-1814) door dr. P. Scherft
- 36 Rijksarchief Zeeland, Het archief der Middelburgsche commercie compagnie, door dr. W. S. Unger (1951)
- 37 Rijksarchief Zeeland, archieven van de Rijkswaterstaat in Zeeland (1664) 1800-1849 (1859), door M. P. de Bruin (1953)
- 100.1 Nederlandsche Geslachtsnamen, door J. Winkler (1885) nieuwe uitgave 1971
- 109.1 Zeeuwse familienamen, door P. J. Meertens (1947)
- 228 Genealogisch Repertorium A - L (1972), door Jhr. mr. dr. E.A. van Beresteyn
- 228.1 Genealogisch Repertorium M - Z (1972), idem
- 228.2 Genealogisch Repertorium Supplement 1970 -1984, idem
- 228.3 Genealogisch Repertorium Supplement 1985 -1989, idem
- 228.4 Genealogisch Repertorium Supplement 1990 -1994, idem
- 228.5 Genealogisch Repertorium (1962), deel II, idem
- 264 De Huwelijksintekeningen van Schotse militairen in Nederland, door dr. ir. J. MacLean (1574-1665) 1976
- 265 Gids voor historisch onderzoek in Zeeland, (1991)
- 266 Zeeuwse historische bronnen, aantekeningen uit kerkregisters Wolfaartsdijk, door J. van der Baan, 1984 (zie ook nr. 106)
- 267 De veldnamen van Aagtekerke, Domburg, Meliskerke, Oost- en Westkapelle
- 268 Retroacte van den Burgerlijke Stand in Zeeland, (17e/18e eeuw) door Abr. Mulder
- 326 NGV afd. Zeeland Zeeuws Kwartierstaten boek, deel 1 (1981)
- 326.1 NGV afd. Zeeland Zeeuws Kwartierstaten boek, deel 2 (1983)
- 326.2 NGV afd. Zeeland Zeeuws Kwartierstaten boek, deel 3 (1986)
- 326.3 NGV afd. Zeeland Zeeuws Kwartierstaten boek, deel 4 (1990)
- 326.4 NGV afd. Zeeland Zeeuws Kwartierstaten boek, deel 5 (1996)
- 334 Kwartierstatenboek Veere-700, door J. Moermond (1996)

Geschonken door mevrouw J.A. Zandvliet te Amersfoort:

- 334.1.a Kwartierstatenboek I, Gen. ver. Prometheus, TU Delft (1991)
- 334.3 Kwartierstaten boek VI, Gen. ver. Prometheus, TU Delft (1985)
- 334.4 Kwartierstaten boek XIII, Gen. ver. Prometheus, TU Delft (1996)

Geschonken door de heer F.J.M Manche, Onderzoekruiddienst, te Amersfoort:

- 269 Nachweise genealogischer Quellen im Gebiet der ehemaligen Preussische Rheinprovinz, Teil 1 (1998) (zie ook nr. 221)
- 270 Nachweise genealogischer Quellen im Gebiet der ehemaligen Preussische Rheinprovinz, Teil 2 (1998) (zie ook nr. 221)

Door boekenruil (met gesloten beurzen) verkregen van NGV afd. Zuid-Limburg:

- 336 Tweede Limburgs kwartierstatenboek, Roermond 2002

Geschonken door bestuur Historische Kring Leusden te Leusden:

- 958.6 Wandelen door de geschiedenis van Leusden, door Goos van Leeuwen (2004)

Door de geringe ruimte in de bibliotheek zijn van bovenstaande boeken alleen de volgende opgenomen: nr. 100.1; 228.3; 228.4; 228.5; 264; 269; 270; 336; 958.6.

De overige boeken zijn tot nader bericht bij de bibliothecaris thuis. Indien er leden zijn die onderzoek willen doen in de boeken van de Zeeuwse archieven en kwartierstaten, dan zijn die op te vragen bij de bibliothecaris.

Aanbieding:

Diverse overtollige (dubbele) exemplaren van jaarboeken Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) à € 1,- per stuk, jaarboeken van 1978 t/m 1984; 1986; 1988 tot en met 1995; 1999 tot en met 2001.

Met dank aan de schenkers

G.G.M. van der Kroon, tel: 033-4942496

Het databestand van de Contactdienst

De Vaste Kern van de Contactdienst heeft in zijn laatste bijeenkomst besloten om het gehele databestand van ruim 190.000 records op de website van de Contactdienst te plaatsen. Tot voor kort was maar een deel hiervan op onze website te zien. Hiermee voldoen we aan het verzoek van diverse CALS'en maar ook uit het oogpunt dat internet een steeds belangrijker medium voor de genealoog aan het worden is; kwaliteit en volledigheid worden hierbij steeds belangrijker.

Stilstand is tegenwoordig achteruitgang en daarom zijn we van plan om actief het bestand te gaan uitbreiden door de mogelijkheid op te nemen van een hyperlink. Hiermee willen we bereiken dat genealogen met een eigen website ook hun gegevens in onze database kwijt kunnen en onderzoekers dan via de hyperlink op hun website terecht komen; een e-mailadres of een post-adres kan natuurlijk ook. We zullen vanuit de Vaste Kern actief eigenaren van familie-websites gaan benaderen met het verzoek of zij hun gegevens willen plaatsen. Vrijwillig aanmelden naar aanleiding van dit stukje is natuurlijk mogelijk en zeer welkom.

We zijn er vanuit gegaan dat er geen noemenswaardig bezwaar zal zijn tegen het tonen van een postadres, want dit adres wordt alleen zichtbaar nadat er op een familienaam is gezocht en vervolgens wordt 'doorgeklikt' op het lidnummer, net als bij het tonen van het e-mailadres. Deze adressen werden al op verzoek verstrekt en waren ook voor iedereen op te vragen en te zien bij de CALS'en op de diverse bijeenkomsten. Een mailing om iedereen hiervan op de hoogte te stellen zou op een onvoorziene kostenpost komen en deze weg leek ons het meest effectief.

Nu zullen er ongetwijfeld enkelen zijn die niet willen dat hun postadres zichtbaar is op de web-site; voor hen zijn er twee mogelijkheden:

- of zij geven een e-mailadres,
- of zij geven aan dat ze gebruik maken van de mogelijkheid dat er vermeld gaat worden dat het postadres opgevraagd kan worden via het e-mailadres van de Contactdienst.

Volgens ons kunnen wij op deze manier aan een ieder tegemoet komen, tevens hopen wij dat hierdoor de Contactdienst weer een groei gaat doormaken en daarom nodig ik iedereen uit om zijn of haar gegevens bij ons aan te bieden.

Namens de Vaste Kern van de Contactdienst,
Lex van der Linden,
Hoofd Contactdienst.